

PÁSKÁNDI GÉZA

Nyulak miatyánkja
Csendélet
Favágók
Hátszám
Bogár-sírató
Kő-dilemmák
Egy bolha vallomása
Szitakötő
Színek után
Sánta Vénusz
Pillangószárny
A rekedt Armstrong
Temetőbogarak
Hagyakozás

(Sz 1933, Szatmárnémeti-megh. 1995, Budapesten.) Író, költő, színműíró. Újságíróként indult, majd a kolozsvári Bolyai egyetem bölcsészkarára járt. 1956-os kiállításáért állam és közrend

elleni izgatás vádjával hatévi börtönre ítélték. 1963-as szabadulása után könyvraktári munkás, bibliográfus, szabadúszó. 1967-ben rehabilitálják, előbb a Kriterion kiadó szerkesztője, majd 1974-ben Magyarországra települ, a Kortárs folyóirat munkatársa lesz. Román írószövetségi díjat, illetve József Attila díjat kapott. Mind a prózában, mind a költészetben és dramaturgiában jelentőset alkotott. Nyelvteremtő, abszurdba hajló játékos gondolatisága végigvonul egész munkásságán. Gyerekirodalmi munkássága is jelentős.

NYULAK MIATYÁNKJA

A nyúl miatyánkja rövid:
az ámen előtt lelövik:

Bokrot ugrom Miatyánk
Nincsen időm nagy imára
Jön a vadász Miatyánk.

CSENDÉLET

Az asztalon:
kopasztott lúd;
kézirat verssel, -
papírvágó-kés,
tintában lúdtoll,-
s fölötte leng a csend,
a csend s az összefüggés.

FAVÁGÓK

Két ember fűrészszel: dől előre-hátra
Mintha egymás izzadt
Keze után nyúlnának
Baráti kézfogásra
S nem érik el: köztük a fűrész

HÁZSZÁM

szám voltál egy bérház oldalán:
Elkoptatott a postások szeme.

BOGÁR-SIRATÓ

Hogy is történt? Fejemen vágytál
átrepülni -
s hajamba fönnakadtál.
Fészülködtem:
holttested kivetette a fészű.

Elnéztem örült szárnyaid szilánkját,
kockázató kis tested romjait,--
néztelek,
mint erdőtaréjú hegycsúcs
bolond pilóták csontját, -
szánalmat zúgva.

KŐ-DILEMMÁK

Sírkő legyek? hej, unalmas!
Hegyek orma? hej, hatalmas!
Utcakő? hisz rám taposnak...
Vesekő? az orvosoknak?
Szobor legyek? ledöntenek,
azzal tán, hogy kiöntenek...
Parittyakő? olykor csábít, -
s ha tudnám, hogy jó sokáig,
örökkéig egy-egy Dávid
röpítene - Góliátig!

EGY BOLHA VALLOMÁSA

Egy bolha, ki csípem a Teremtményt,
most vallok:

vagyok szerény
- nem nagy erény -
kis bolha.
Mindenem volna
időbe-térbe,
s van mit aprítanom a vérbe.
Ha nem csípek - csipegetek.
Ha nem csurran - csöppen,
s én meglelem, mi élelem
e csöppben.
Nem nagy ivások:
kis szívások,
sóra-petróra
kellenek, -
de nem lelek
az életemben
szellemet!
Az ökröt kolumbácsi
s bögöly
csípi, láttam,
s egy fiúcskát a bácsi
fülőncsípett a házban - -
jó, jó - hökkentem ekkor én,
de ki csípi a bolhát?

Mert mindenkit csíp valami:
viszkettet üvegpor, csalán,
de láttál már bolhák oldalán
piros kis pöttyöket talán?
Hát ki csípi a bolhát?

Nem érzed, milyen misztikus,
hogya a bolha, ha akarózik
is neki, sose vakarózik?
Hát ki csípi a bolhát?

Azt nem tudom, hogy mi lesz holnap.
Ám azt se sejtem, mi lesz ma.
Mert megkegyít a dilemma:
Ki csípi a bolhát?

SZITAKÖTŐ

Szitakötőt fogtam
nyáron a habokban, -
szitakötő halálát
én is elzokogtam.

Szitakötő-szárnyakon
pipiskedő árnyakon
én is tünedeztem.
Egy életem, egy halálom
el-elhüledeztem.

Szita-kötő, szita-kötő,
valahova elszárnyaló,
víz sugarát meg-megszöví,
valamikor beárnyaló.

Ki tud engem röptön-fogni?
Ki tud sorsomon zokogni?
Ki tud szárnyamon elszállni?
Ki halottak mellett hálni?

Szita-kötő, szita-kötő,
ó, te velem elszárnyaló,
lehajoló fűzfán-tűnő,
szűz vizemet beárnyaló.

Ki fog engem röptön fogni?
Ki a sorsomon zokogni?
Ki a szárnyamon elszállni?
Ki halottak mellett hálni?

SZÍNEK UTÁN

Talpig fagyban a jegenyék
Kék kék kék

Szaladj kisfiam a tejért
Fehér fehér

A birsalmát várva várta
Szekrényünkön egy kosárka
Sárga sárga

Vágóhídon döng a bika
Pokoltüzes az orrlíka
Zsíros-piros

Él pedig de mintha halna
Barna barna

Talán a fehérség szülte
A fekete csak átszűrte
Szürke-szürke

Őszes ágon varjú-gerezd holló-szállat
Nagykendője az anyámnak
Fehéreim koromlója
A szivárvány Koporsója
Bűn barnája vérem sója
Fekete

Kékségünkön átszáll
A pirosság nyila
Lila

Elmennék a kékkal
Sötétes fecskékkel
Fanyar-szájú nőkkal
Kardvonó felhőkkel

Vad-zöldet varázslok
Pirosat parázslok
Sárga epét hányok
Hívna lila lányok

Jaj kit is segítsek
Kit is színesítsek
Kékítőt kékítsek
Barnát feketítsek

S milyen szín is vagyok
Hogyha kék-zöld vagyok
Szobámban megfagyok
Sárgítanak a nagyok

Elmennék elmennék
Szarvas-úzó messze
Csöngettyű-fehérnek
Varjú-ház ereszre

Megállnék megállnék
A kékségek táján
S lennék pici rúzsolt
Szűzmária száján

SÁNTA VÉNUSZ

Fény volt ő is, de eljutott az árnyig.
Kölyök-vággyal meglestem sánta Sárít.
Komisz legények döntötték a sárba,
mert könnyen hull, kit elhagyott a lába.

A teste térdig tékozló tökély volt,
s nyakára röppent néhány fura-kék folt,
részeg fogaknak vaksi vétek-varja,
és nem volt csősz, hogy onnan fölzavarja.

S egy boros férfi, mint múltunk törökje,
ma Sárin mankót s szenteket tör össze,
mint barbár, ki a falhoz szobrot lódít,
egy sánta Vénuszt, fordított milóit.

PILLANGÓSZÁRNY

Pillangó szárnya kivetül
a térbe, a térbe, a térbe.
Felhőkre néz az alázat:
hulljon-e, hulljon-e térdre?

Pillangó szárnya a mennybe cikáz,
vissza-se-látva, se nézve,
Rajongó Lenti Alázat
vinnyog, ha jajdul a térde.

Nyúlok vakon a szárnya után,
s pillangó vére,
mindenség hímpora hullong
ujjam begyére.

A REKEDT ARMSTRONG

Rekedt Armstrong, meghúlt rokonom,
vigyázz, mert ősi torokrák a dal,
eredeti és örökölhető.
Hangszálad harapója: gorilla állkapocs,
rokokó-csontú madárka: dallam
roppan a roppant torkaid öblén:
karcsú vitorlást öl meg az örvény:
Bel Canto süllyed.
Ó énekelj,
rekedten is,
ha már dalolni idelöktek!

TEMETŐBOGARAK

Nézd, hogy sűrögnek! Hogy vonják, cibálják
a tetemet, az elhulló halottat,
Örök
kegyetlen,
szomjú szorgalommal,
nem énekelve s nem mondva igét,
temet ez a szörnyű fekete nép.

Ki lökte őket kínzó küldetésre?
Milyen átok, vagy titkolt elhívás van
bogár-szívükben, hogy a pusztulásban
célt leljenek,
és soha semmi másban?!

Nézd, hogy futkosnak! S nem szomorú ez.
Ha másnak sajtós, jaj, nekem vigaszt ad
e nyüzsgő gyász,
mert engem nem igazgat
a balga isten éppoly balga papja.

S ha éltél eddig
fülledt izgalomban,
hogyan lelsz-e lényt,
akiben irgalom van
és eltemet,
most boldogan nyugodj meg!

Van férges földnek,
rovara rögöknek,
kik fantasztái valami öröknek
és földetlenül nem hagynak, ne rettenj,
mert nem marad itt senki temetetlen!

HAGYAKOZÁS

Van egy pipám: matróz-pipa.
Örökölje ezt Gusztika.

Van egy könyvem: ezt titokban
annak adják, kitől loptam.

Lazicsék az esték árnyán
törjék be a pakli kártyám.

Késett honoráriumom
Kálmán fecsélje el rumon.

A szobám annak adatik,
aki éppen benne lakik.

Annak adom tündérlakom,
ki tud bemászni ablakon.

Ágyam alatt egér cincog -
Lajos macskámé, amit fog.

Irigy orrok alá tormát
dörzsölök: a sorsom ormát.

Jobb, ha inkább fügét mutat
versem nekik, semmint utat.

Szép ajándék: egy rím-készlet:
a nagyon rossz költőké lesz.

Életszegény novellisták
kapnak majd egy téma-listát.

Ja, egy elhalasztott vizsga!
Tegye le egy óvodista.

A szeretőm, ha még szeret,
fogja meg az emlékemet.

A siheder-Ádámoknak
kosár tiltott almát hozzak.

Búsak mosolyom őrizték,
búmat vígak lúdbőrözzék.

Édesanyámé a szívem,
amilyen volt, oly szelíden.

Eléggé új szürke ruhám
apámra simuljon puhán.

Őrizze a kabát övét;
viseltem én is az övét.

Nagynénémnek pápaszemet
vegyetek, ha kapni lehet.

S nekem csak egy csomag szivart,
se ideges, se oly zavart

ne legyek, ha számon kérik,
miért éltem annyi évig.

(A Holdbumeráng c., 1996-ban a bukaresti Irodalmi Könyvkiadónál megjelent kötet nyomán)